

Nr 107.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till Sigfrid Israelsson i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring; given Stockholms slott den 15 februari 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Harald Malmberg.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 15 februari 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDBIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Departementschefen, statsrådet Malmberg anför:

Ersättning för kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgår enligt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1927 (nr 234), vilken förordning trätt i kraft den 1 januari 1928. Genom ifrågavarande förordning har förordningen den 18 juni 1909 (nr 89 sid. 1) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, upphävts, dock att ersättningsanspråk, som grundas på olycksfall, som inträffat eller sjukdom, som yppats före den 1 januari 1928, skall bedömas enligt äldre bestämmelser.

Bihang till riksdagens protokoll 1929. 1 saml. 85 häft. (Nr 107.)

I 1 § av förordningen den 18 juni 1909 stadgas, att, därest under militärtjänstgöring i fred olycksfall inträffar, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, varder skadad, eller därest person, som nu nämnts, skadas under tjänstgöring i krig, staten skall utgiva ersättning jämlikt vissa i förordningen stadgade grunder. Dylik ersättning utgives jämväl, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligen kan antagas hava till sjukdomen bidragit.

Vidare föreskrives i 11 § av nämnda förordning, bland annat, att, därest skada medfört eller skäligen kan antagas medföra påföljd, som enligt de i förordningen meddelade ersättningsbestämmelserna föranleder ersättning, undersökning ofördröjligen skall hållas rörande skadans uppkomst samt läkarbetyg anskaffas angående skadans beskaffenhet och den skadades tillstånd; att sagda undersökning skall, om skadan yppats under militärtjänstgöring, föranstaltas av vederbörande befälhavare; samt att läkarbetyg, undersökningsprotokoll och övriga till ärendet hörande handlingar skola, om önskan att utbekomma ersättning anmäles, så snart ske kan överlämnas till vederbörande regements- eller kårchef eller stationsbefälhavare. Denne har därefter att till riks försäkringsanstalten göra framställning om ersättningens bestämmande.

Göres ej framställning om ersättning i anledning av skada inom två år efter det skadan yppades eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde, är, enligt den ursprungliga lydelsen av 12 § i omförmälda förordning, rätten till ersättning förverkad.

I sistnämnda stadgande har genom förordning den 4 juni 1920 (nr 305) vidtagits den ändring, att, beträffande skada, som yppats efter ingången av år 1919, rätten till ersättning är förverkad, därest ej framställning om ersättning i anledning av skada göres inom tre år från det för värnpliktig tjänstgöringen samt för volontär vid hären och för den, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, anställningen upphörde eller från den senare tidpunkt, då skadan yppades, eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde.

Ifrågavarande ersättning utgår från den i § 46 mom. 1 värnpliktslagen omförmälda invalid- och pensionsfond.

Uti en till riks försäkringsanstalten den 8 november 1927 inkommen skrift anhöll Sigfrid Israelsson från Norra Ås, Nora, att komma i åtnjutande av ersättning i anledning av sjukdom, som han ådragit sig under militärtjänstgöring vid Västmanlands regemente år 1919. Då berörda framställning icke gjorts inom den tid, som stadgades i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, med den ändrade lydelse nämnda förordning erhållit genom förordningen den 4 juni 1920, fann anstalten enligt beslut den 18 september 1928 sig icke kunna upptaga Israelssons ersättningsanspråk till prövning.

Hos Kungl. Maj:t har Israelsson sedermera uti en den 6 december 1928 dagtecknad skrift anhållit att, utan hinder därav att hans framställning om ersättning icke blivit gjord inom författningsenligt föreskriven tid, komma i åtnjutande av ersättning för sjukdom, lungtuberkulos, som han skulle hava ådragit sig under sin värnpliktstjänstgöring.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Israelsson under fullgörande av sin värnpliktstjänstgöring vid Västmanlands regemente under tiden 16 maj—1 oktober 1919 insjuknat i lungsäcksinflammation, för vilken sjukdom han från och med den 13 augusti till och med den 1 oktober nämnda år vårdats dels å Rommehed, dels å Västmanlands regementes sjukhus i Västerås; att han för närvarande lider av lungtuberkulos; samt att vederbörande regementsläkare för sin del uttalat, att, ehuru av tillgängliga handlingar ej kunnat bedömas, huruvida Israelssons sjukdom uppkommit på grund av militärtjänstgöringen, intet likväl motsrede antagandet, att hans lungtuberkulos utvecklats i anslutning till den under militärtjänstgöringen uppkomna lungsäcksinflammationen.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande i ärendet den 14 december 1928 anfört, att för den händelse Kungl. Maj:t skulle finna skäl att utan hinder därav, att framställning om ersättning i förevarande fall icke gjorts inom föreskriven tid, bereda sökanden ersättning jämlikt grunderna för förordningen den 18 juni 1909, därest hans ifrågakomna militärtjänstgöring skäligen kunde anses hava bidragit till den sjukdom, varav han lede, hade riksförsäkringsanstalten verkställt utredning i sistnämnda hänseende. Därvid hade anstalten funnit sökanden hava ådragit sig ifrågavarande sjukdom under sådana omständigheter, att hans militärtjänstgöring skäligen kunde anses hava bidragit till densamma. Därest sökanden inom föreskriven tid gjort framställning om ersättning i anledning av sjukdomen, skulle han sålunda av riksförsäkringsanstalten hava tillerkänts ersättning jämlikt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse, som den 15 januari 1929 avgivit utlåtande i ärendet, hava därvid anfört, att oaktat Israelsson författningsenligt icke vore berättigad till ersättning av statsmedel för den sjukdom (lungtuberkulos), varav han för närvarande lede, syntes det likväl departementet och sjukvårdsstyrelsen, med hänsyn till att Israelsson icke syntes hava haft kännedom om gällande förordning rörande anmälan och ersättning i dylika fall, som om billigheten fordrade, att ersättning bereddes Israelsson jämlikt grunderna för merberörda förordning den 18 juni 1909. Att statsverket borde ikläda sig dylik ersättningsskyldighet syntes så mycket mer böra ske, som enligt vad av handlingarna framginge någon sådan undersökning, varom förmäldes i 11 § av förordningen, icke blivit verkställd i anledning av Israelssons sjukdom. Hade sådan undersökning ägt rum, vore det antagligt, att Israelsson tillförsäkrats ersättning enligt förordningen.

Departementet och styrelsen tilläte sig i berörda hänseende erinra därom, att riksdagen i ett flertal fall — riksdagens skrivelser den 10 mars 1925, nr 65, den 16 april 1926, nr 148 och den 25 maj 1927, nr 214 — medgivit, att, där anledning funnits antaga, att militärtjänstgöringen bidragit till sjukdomens uppkomst eller utveckling, samt ömmande omständigheter i övrigt förelegat, ersättning i enlighet med förordningens föreskrifter finge utbetalas utan hinder av däri stadgade preskriptionsbestämmelser. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet och sjukvårdsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att till Israelsson finge — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom föreskriven tid — från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för ovannämnda förordning den 18 juni 1909 kunde anses berättigad.

Departements-
chefen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att Israelsson icke kunnat tillerkännas någon ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909, enär ansökning därom icke gjorts inom behörig tid från det militärtjänstgöringen upphört. Emellertid har förut, där särskilda omständigheter förelegat, dispens från förordningens preskriptionsbestämmelser ansetts böra medgivas. Så har bland annat skett, då förhållandena givit vid handen, att sådan undersökning, varom förmäles i 11 § av förordningen den 18 juni 1909, bort äga rum, men undersökning likväl icke blivit verkställd. I det fall, varom här är fråga, torde omständigheterna hava bort giva anledning till dylik undersökning. På grund härav och då, enligt vad riksförsäkringsanstalten meddelat, Israelsson ådragit sig ifrågavarande sjukdom under sådana förhållanden, att ersättning enligt bestämmelserna i förutnämnda förordning den 18 juni 1909 kunnat tillerkännas honom, därest framställning därom gjorts inom föreskriven tid, finner jag billigt, att han får komma i åtnjutande av ersättning enligt i förordningen angivna grunder. Ersättningen, torde böra utgå från och med den 1 januari 1929.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att till Sigfrid Israelsson må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1929 från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Broberg.